Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k návrhu nařízení Rady o ochraně zvířat při usmrcování

KOM(2008) 553 v konečném znění – 2008/0180 (CNS)

(2009/C 218/14)

Dne 19. listopadu 2008 se Rada, v souladu s článkem 37 Smlouvy o založení Evropského společenství, rozhodla konzultovat Evropský hospodářský a sociální výbor ve věci

„návrhu nařízení Rady o ochraně zvířat při usmrcování"

Specializovaná sekce Zemědělství, rozvoj venkova, životní prostředí, kterou Výbor pověřil přípravou podkladů na toto téma, přijala stanovisko dne 28. ledna 2009. Zpravodajem byl pan Frank ALLEN.

Na 451. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 25. a 26. února 2009 (jednání dne 25. února), přijal Evropský hospodářský a sociální výbor následující stanovisko 161 hlasy pro, 5 hlasů bylo proti a 8 členů se zdrželo hlasování.

1. Závěry

1.1 EHSV vítá tento návrh Komise neboť je výrazným krokem správným směrem a má potenciál zlepšit zacházení se zvířaty během jejich porážky.

1.2 Výbor vítá návrh, aby měl provozovatel jatek plnou zodpovědnost za řádné zacházení se zvířaty během jejich porážky: návrh nařízení požaduje, aby provozovatelé pracovali v souladu se standardními operačními postupy, aby byla zavedena osvědčení o způsobilosti a jmenováni pracovníci pro řádné zacházení se zvířaty.

1.3 Výbor zdůrazňuje, že oficiální veterinární lékař musí mít hlavní úlohu v dohledu nad zajištěním plného provádění správných postupů v oblasti řádného zacházení se zvířaty během jejich porážky. Tento lékař by měl být neprodleně informován o jakýchkoli změnách ve standardních operačních postupech.

1.4 Oficiální veterinární lékař by měl zejména zodpovědný za pravidelné prověřování toho, zda je porážka řádně monitorována.

1.5 Návrh umožnit výjimku v případně obřadní porážky zvířat je zcela neslučitelný s cíli pro řádné zacházení se zvířaty během jejich porážky obsaženými v návrhu nařízení.

1.6 Výbor velmi vítá nové postupy depopulace a nutné porážky. Velmi důležitý je především požadavek vypracovat před zahájením daných úkonů akční plán k zajištění dodržení pravidel stanovených v tomto nařízení. Velmi vítaným návrhem je vypracování hodnotící zprávy o výsledcích depopulace do jednoho roku od jejího ukončení.

2. Úvod

2.1 Důležitost ohledů na řádné zacházení se zvířaty v EU vzrostla, což je ve společnosti, která se prohlašuje za vyspělou a civilizovanou, velmi podstatné.

2.2 V letech 2004 a 2006 byl ve dvou vědeckých stanoviscích Evropského úřadu pro bezpečnost potravin vyjádřen návrh revidovat stávající směrnici 93/119/ES.

2.3 Prostřednictvím právních předpisů EU bylo poukázáno na konkrétní problémy, jako je chybějící harmonizovaná metodika pro nové metody omračování a také nedostatečně jasně stanovené povinnosti provozovatelů a řídících pracovníků jatek. Je dále třeba řádně školit zaměstnance zapojené do porážky zvířat.

2.4 Je třeba vyjasnit řádné zacházení se zvířaty usmrcovanými v rámci tlumení nákaz. Pravidla pro řádné zacházení by měla být dodržována v co nejvyšší míře, pokud dojde k nutné porážce zvířat, aby se předešlo odkladu a zbytečnému utrpení zvířete.

2.5 Je třeba lépe informovat o řádném zacházení se zvířaty a dodržovat ho při přípravě zvířat a manipulaci s nimi před porážkou.

2.6 Směrnice 93/119/ES bude zrušena a nahrazena navrženým nařízením, avšak oblast působnosti návrhu zůstane nezměněna.

2.7 Směrnice se v návrhu mění na nařízení, čímž je zajištěno jednotné a souběžné použití v EU, které je v souladu s jednotným trhem.

3. **Návrh Komise**

3.1 Toto nařízení stanoví pravidla pro usmrcování zvířat chovaných k produkci potravin, vlny, kůže, kožešin nebo jiných produktů a pro související úkony.

3.2 Bude povolena výjimka v případě, že dojde k nutné porážce, aby se předešlo zbytečné bolesti a zbytečnému utrpení zvířete, nebo v případě, že by úplný soulad s nařízením představoval přímé riziko pro zdraví a bezpečnost lidí.

3.3 Nařízení se nepoužije v případech, kdy jsou zvířata usmrcována:

a) při schválených vědeckých pokusech,

b) při lovu,

c) při kulturních nebo sportovních akcích,

d) veterinárním lékařem při jeho práci,

e) vlastníkem (v případě drůbeže, zajíců a králíků) pro jeho vlastní spotřebu.

3.4 Během porážky a souvisejících úkonů musí být zvířata ušetřena veškeré bolesti, úzkosti nebo utrpení, které nejsou nevyhnutelné. Provozovatelé musejí přijmout všechna nezbytná opatření k zajištění toho, aby se před porážkou o zvířata řádně pečovalo a řádně se s nimi zacházelo za účelem minimalizace stresu.

3.5 Podle čl. 4 odst. 1 jsou zvířata usmrcována pouze použitím metody, která zajistí bezprostřední smrt nebo po omráčení.

3.6 Odchylně, bez předchozího omráčení, mohou být zvířata usmrcena v případech, kdy jsou takové metody stanoveny náboženskými obřady, pokud k takovému usmrcení dojde na jatkách. Členské státy se mohou rozhodnout tuto odchylku neuplatnit.

3.7 V příloze I jsou uvedeny metody omračování a detailní popis technických specifikací. Omráčení musí být provedeno v souladu s těmito metodami. Kontroly účinnosti procesu omráčení se musejí provádět na dostatečně reprezentativním vzorku zvířat, aby bylo zajištěno řádné a důsledné fungování tohoto procesu.

3.8 Postupem podle čl. 22 odst. 2 mohou být přijaty kodexy osvědčených postupů Společenství týkající se metod omračování stanovených v příloze I. Tento postup byl zaveden rozhodnutím Rady z roku 1999 o postupech pro výkon pravomocí svěřených Komisi v oblasti provádění právních předpisů prostřednictvím regulativního výboru. Každý členský stát bude mít v tomto výboru svého zástupce a výboru bude předsedat zástupce Komise.

3.9 Provozovatelé vytvářejí a provádějí standardní operační postupy tak, aby se zajistilo, že usmrcování zvířat a související úkony jsou prováděny v souladu s čl. 3 odst. 1. Tyto standardní operační postupy jsou na požádání poskytnuty příslušným orgánům. Co se týče omračování, měly by standardní operační postupy zohlednit doporučení a návody pro použití přístrojů vydané jejich výrobcem. Navíc musí být k dispozici záložní vybavení pro okamžité použití v případě, že se u omračovacího přístroje vyskytne problém.

3.10 Následující úkony spojené s porážkou na jatkách mohou provádět pouze osoby, které mají pro takové úkony osvědčení o způsobilosti:

a) manipulace se zvířaty a péče o ně před jejich znehybněním,

b) znehybnění zvířat pro účely omráčení nebo usmrcení,

c) omráčení zvířat,

d) posouzení účinného omráčení,

e) zavěšení nebo vyzdvihnutí živých zvířat,

f) vykrvení živých zvířat,

g) usmrcení kožešinových zvířat.

3.11 K výrobkům uváděným na trh jako zařízení ke znehybnění nebo omračovací přístroje musí být přiloženy návody na jejich použití a údržbu, které zajistí optimální zacházení se zvířaty se zvláštním ohledem na kategorie a váhu zvířat a na vhodný způsob kontroly účinnosti zařízení.

3.12 Příloha II jasně stanoví požadavky na konstrukci, uspořádání a vybavení jatek. Pro účely tohoto nařízení schvaluje příslušný orgán členského státu (definovaný v článku 4 nařízení (ES) č. 853/2004) každé jatky, jež splňují příslušná kritéria.

3.13 Provozovatelé zajistí dodržování provozních pravidel pro jatky stanovených v příloze III. Aniž je dotčen čl. 3 odst. 1, jsou zakázány následující metody znehybnění:

a) zavěšení nebo vyzdvihnutí zvířat za nohy,

b) mechanické upínání nohou zvířat,

c) lámání nohou, přeřezávání šlach na nohou nebo oslepování zvířat,

d) přetnutí míchy, například bodcem či nožem,

e) použití elektrického proudu, který za kontrolovaných podmínek zvířata neomráčí ani nezabije, zejména v případě elektrických zařízení, která nesevřou mozek.

Písmena a) a b) se však nevztahují na zavěšovací háčky pro drůbež.

3.14 Provozovatelé provádějí vhodné kontrolní postupy k ověření a potvrzení toho, že jatečná zvířata jsou v období od konce procesu omráčení do potvrzení smrti účinně omráčena. Musí být uvedena jména odpovědných osob. Pro každou porážecí linku, kde se používají odlišné omračovací přístroje, se musí zavést zvláštní kontrolní postup.

3.15 Provozovatelé jmenují na každých jatkách pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty, který bude zajišťovat řádné zavádění pravidel stanovených v tomto nařízení. Výjimka se vztahuje na jatky o kapacitě porážky do 1 000 velkých dobytčích jednotek nebo 150 000 kusů drůbeže ročně.

3.16 Cílem návrhu je přenést na příslušný orgán provádějící usmrcování v rámci tlumení nákaz (např. ptačí chřipky, kulhavky a slintavky) větší zodpovědnost vůči veřejnosti, co se týče řádného zacházení s obětovanými zvířaty. Návrh bude především požadovat lepší plánování, dohled a podávání zpráv.

3.17 V případě nutné porážky učiní osoba odpovědná za dotčená zvířata veškerá nezbytná opatření, aby byla dotčená zvířata usmrcena co nejdříve.

3.18 Každý členský stát určí národní referenční centrum, které zajistí stálou kompetentní podporu úředním inspektorům a technického a vědeckého experta.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1 Výjimka pro malé jatky uvedená v článku 14 je přiměřená a nezbytná k zajištění toho, aby malé jatky mohly pokračovat ve svém provozu a i nadále obsluhovat místní trhy.

4.2 Úloha oficiálních veterinárních lékařů by měla být rozšířena tak, aby měli úlohu v dohledu nad dodržováním pravidel na ochranu zvířat uvedených v tomto nařízení se zvláštním důrazem na kontrolu práce pracovníka pro řádné zacházení se zvířaty. Oficiální veterinární lékař musí být neprodleně informován o jakýchkoli změnách ve standardních operačních postupech.

4.3 Měla by být zřízena expertní skupina vědců, která by zvážila a sestavila kodexy osvědčených postupů týkající se metod omračování obsažených v příloze I.

4.4 Návrh udělit výjimku pro obřadní porážku zvířat uvedený v čl. 4 odst. 2 není v souladu s obecným cílem nařízení, jímž je zlepšení ochrany zvířat při porážení. Inovační technologie jako Stun Assurance Monitor umožňuje těm, kdo chtějí porazit zvíře po předchozím omráčení elektrickým proudem v souladu s muslimskou tradicí, přesně sledovat, kolik elektrického proudu je do zvířete puštěno. Tím je zajištěno, že zvíře je řádně omráčeno, ale stále na živu před porážkou. Detektor zaznamenává každý šok a napětí vpuštěné do zvířete. To může skutečně přispět k dobrému zacházení se zvířaty. Zavedení systému označování, které by uvádělo způsob porážky, by dále podnítilo použití Stun Assurance Monitor. Je důležité, aby Komise aktivně podporovala výzkum systémů, které by náboženské skupiny přesvědčily o omračování, a tedy o ochraně řádného zacházení se zvířaty při porážce.

4.5 Je důležité, aby byly kodexy osvědčených postupů sestaveny po dohodě s různými zainteresovanými stranami a podléhaly schválení ze strany Komise.

4.6 Malé jatky musely nedávno učinit vysoké výdaje na modernizaci, aby splnily balíček předpisů o hygieně. Aby se předešlo ohrožení jejich provozuschopnosti, mělo by být vyčleněno financování na pokrytí nákladů vzniklých v souvislosti s dodržováním tohoto nařízení.

4.7 Zřízení referenčních center by mělo být kompatibilní s již existujícími vědeckými a výzkumnými středisky v daném členském státě a být s nimi propojeno. Je důležité, aby nedošlo k duplicitě a aby byly vyčleněny odpovídající finanční prostředky na zajištění účinného fungování systému. Programy školení by měly být harmonizovány na úrovni EU.

4.8 Při sestavování kodexů postupů pro zacházení se zvířaty a řádnou péči o ně je třeba náležitě zohlednit názory osob se souvislými, nejméně pětiletými praktickými zkušenostmi se zacházením se zvířaty a s péčí o ně, a kombinovat je s akademickým pohledem na způsob zacházení se zvířaty a péči o ně. Tyto názory by měly být rovněž zahrnuty do kurzů pro získání osvědčení o způsobilosti v této oblasti.

4.9 Do 31. prosince 2014 by měly členské státy vydávat osvědčení o způsobilosti bez zkoušky osobám, které doloží souvislou odbornou praxi v délce pěti let, k níž oficiální veterinární lékař vydal kladný posudek.

4.10 Výbor především vítá čl. 4 odst. 1, který považuje za velmi důležitý. Tento článek stanoví, že zvířata jsou usmrcována pouze použitím metody, která zajistí bezprostřední smrt nebo po omráčení.

4.11 Výbor vítá návrh v článku 8, podle něhož není dovoleno uvádět na trh omračovací přístroje, aniž by byly poskytnuty náležité návody k jejich používání a údržbě, které zajistí optimální zacházení se zvířaty. Měl by být prováděn výzkum k zajištění toho, aby byl k dispozici automatický kontrolní systém. Nařízení nespecifikuje, jaký způsob oprávnění se má vztahovat na zajištění toho, aby omračovací přístroje byly uváděny na trh po nezávislém prověření prohlášení učiněných výrobcem.

4.12 Výbor se domnívá, že produkty dovážené ze třetích zemí by měly splňovat stejné normy, aby nedocházelo k narušení hospodářské soutěže. Této záležitosti se věnuje článek 10, je však třeba ho posílit a vyjasnit. Dále je nutné uvést prohlášení o záměru, že taková politika bude prováděna.

4.13 Výbor vítá hlavní zásady obsažené v návrhu nařízení.

V Bruselu dne 25. února 2009.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Mario SEPI